Oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen tulossopimus vuosille 2017 - 2020

Toimenpiteet vuodelle 2017

Sisällysluettelo

1. Strateginen kehys 3
1.1. Viraston perustehtävä 3
1.2. Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta) 3
1.3. Visio ja strategiset tavoitteet 7
2. Tulossopimus vuodelle 2017 kaudella 2017 - 2020 8
2.1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus 8
2.2. Toiminnallinen tuloksellisuus 9
2.3. Henkilöstö 10
2.4. Talous 11
3. Vuoden 2017 voimavarat 12
3.1. Henkilöstö 12
3.2. Määrärahat 12
4. Voimassaolo ja seuranta (ml. riskienhallinta) 13
5. Allekirjoitukset 13

1. Strateginen kehys

1.1. Viraston perustehtävä

Rikosseuraamuslaitos vastaa tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta. Vankeusrangaistusten ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanossa huolehditaan täytäntöönpanon varmuudesta, luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Rikosseuraamuslaitoksen vaikuttavuustavoitteena on vähentää rangaistusta suorittavien riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin.

1.2. Toimintaympäristön muutostekijät (ml. riskienhallinta)

Rikosseuraamuslaitoksen tavoitteena on valmentaa rangaistusta suorittavia rikoksettomaan elämään tukeutuen yhteiskunnan yleisiin palvelujärjestelmiin. Tavoitteina ovat myös suunnitelmallisen ja asteittaisen vapauttamisen ja verkostoyhteistyön lisääminen sekä oikeusturvan ja yhdenmukaisten käytäntöjen varmistaminen. Henkilöstöresursseja suunnataan strategisiin ydintehtäviin. Kaikessa rangaistusta suorittavien kanssa tehtävässä työssä korostuu vuorovaikutukseen perustuva muutostyöskentely.

Uusintarikollisuus on viime vuosina vähentynyt, mikä on osaltaan hillinnyt rangaistusten täytäntöönpanokustannusten kasvua. Uusintarikollisuuteen vaikuttavat monet tekijät: yleinen rikollisuuskehitys, rikoskontrollijärjestelmän toiminta, seuraamusjärjestelmässä tapahtuvat muutokset sekä Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten toiminta. Tutkimusten mukaan rikosten uusiminen on nopeinta heti vapautumisen jälkeisinä kuukausina, joten nivelvaiheen palvelujatkumojen onnistumisella on suuri merkitys uusintarikollisuuteen. Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten kuntouttavien toimien ohella viimeaikaista uusintarikollisuuden laskua selittävät rangaistusta suorittavien keski-iän nousu (uusimisalttius vähenee ikääntyessä) ja ensi kertaa vankilaan saapuvien suhteellisen määrän nousu (ensikertaiset uusivat muita harvemmin).

Poliisin tietoon tulleen rikollisuuden kokonaismäärä on jatkanut laskuaan. Suuntaus on ollut aleneva myös Rikosseuraamuslaitoksen asiakasmäärään merkittävästi vaikuttavien rikosten osalta, poikkeuksena törkeät pahoinpitelyt, jotka olivat käytännössä entisellä tasolla sekä seksuaalirikokset. Viimemainituista Tilastokeskuksen katsauksessa todetaan, että viranomaisten tietoon tulleiden tapausten määrät vaihtelevat vuosittain paljonkin.[1] Rikollisuustilanteessa ei ennakoida tapahtuvan voimakkaita nopeita muutoksia.

Vankiluvun pitkään jatkunut lasku on taittunut ja vankiluvun ennakoidaan nousevan lähivuosina. Pitkäaikais-, tutkinta- ja ulkomaalaisten vankien suhteellisen osuuden päivittäisestä vankiluvusta arvioidaan edelleen kasvavan. Rangaistusta suorittavista vangeista noin 40 % on vankilassa enintään kolme kuukautta ja vain noin 10 % vangeilla vankilassaoloaika on yli kaksi vuotta. Tämä loisi edellytyksiä yhdyskuntaseuraamuksien laajemmalle käytölle. Rikosseuraamuslaitoksen tiloissa säilytettävien tutkintavankien määrä tulee arvion mukaan nousemaan

[1] Suomen virallinen tilasto (SVT): Rikos- ja pakkokeinotilasto [verkkojulkaisu].
ISSN=2342-9151. 2. vuosineljännes 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 11.8.2016].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/rpk/2016/02/rpk_2016_02_2016-07-13_tie_001_fi.html

30:llä jo pelkästään sen vuoksi, että tutkintavankien pääsääntöistä enimmäissäilytysaikaa poliisin tiloissa lyhennetään seitsemään vuorokauteen. Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2018 alusta lukien. Samanaikaisesti tullee voimaan myös lainsäädäntö, joka mahdollistaa tehostetun matkustuskiellon ja tutkinta-arestin tutkintavankeuden vaihtoehtoina. Asiaa koskeva hallituksen esitys annetaan syksyllä 2016.

Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrä on ollut alkuvuoden ajan keskimäärin hieman suurempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona (1.1.–30.6.2016: 3120). Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrän arvioidaan pysyvän lähes nykyisellä tasolla vuonna 2017. Ehdollisesti rangaistujen nuorten valvontojen, ehdonalaisten valvontojen ja valvontarangaistusten määrä on kasvanut yhdyskuntapalvelua suorittavien määrän laskiessa edelleen. Viidessä vuodessa poliisin tietoon tulleiden törkeiden rattijuopumusten määrä on alentunut lähes kolmanneksella, mikä on suurin yksittäinen selittävä tekijä yhdyskuntapalvelutuomioiden määrän laskun taustalla.

Vuonna 2017 oikeusministeriössä selvitetään ehdollisen vankeusrangaistuksen tehostamismahdollisuuksia laajentamalla yhdyskuntaseuraamuksiin liitettävien oheisrangaistusten käyttöalaa. Tavoitteena on lisätä ehdollisen vankeuden vaikuttavuutta sekä vähentää ehdollisen ja ehdottoman vankeuden kynnysvaikutusta.

Syksyn 2016 aikana annetaan eduskunnalle esitys vaarallisille rikoksenuusijoille tarkoitetusta uudesta seuraamuksesta, yhdistelmärangaistuksesta, jolla parannetaan tuomitun mahdollisuuksia sijoittua takaisin yhteiskuntaan valvonnan ja tuen avulla. Seuraamus sisältää vankilassa suoritettavan osan ja vuoden mittaisen valvonnan.

Yleinen pakolaistilanne saattaa vaikuttaa siihen, että rasistinen rikollisuus ja viharikollisuus voivat lisääntyä. Mahdollisuudet väkivaltaisen radikalisoitumisen ilmenemiseen on otettava myös vankiloissa huomioon. Yhteiskuntarakenteita vakavimmin uhkaava rikollisuus on yhä enemmän muuttumassa rajat ylittäväksi järjestäytyneeksi rikollisuudeksi ja verkossa tapahtuvaksi kyberrikollisuudeksi. On myös varauduttava ympäristörikosten ja muiden uudentyyppisten rikoslajien yleistymiseen.

Yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden ja vankimäärän kehitys riippuu lainsäädännön ja rangaistuskäytäntöjen muutoksista. Tämä vaikeuttaa vanki- ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määrän arviointia pidemmällä aikajänteellä. Oikeusministeriössä selvitetään vuoden 2017 aikana tutkimuksella, vastaavatko rangaistukset kansalaisten oikeustajua. Myös ensikertaisuutta koskevien säännösten uudistamistarpeet selvitetään kansainvälisen vertailun ja saatavilla olevan tutkimustiedon pohjalta.

Vanki- ja asiakasmäärien kehitys jatkaa alueellisesti eriytymistään väestön ja rikollisuuden keskittyessä kasvukeskuksiin. Vankipaikkoja tarvittaisiin tulevaisuudessa väkilukuennusteiden perusteella nykyistä enemmän etelässä ja vähemmän Itä- ja Pohjois-Suomen alueella. (Kts. tarkemmin vanki- ja asiakasmäärien kehitys liite.)

Rikosseuraamuslaitos on vähentänyt henkilökuntaansa vuosien 2005–2015 aikana lähes 500 henkilötyövuodella valtion tuottavuusohjelman ja talouden sopeuttamistoimien vuoksi. Rikosseuraamuslaitokseen kohdistuneet määrärahaleikkaukset ovat vähentäneet vangeille järjestettävää toimintaa. Vankien toimintamahdollisuuksien väheneminen on heikentänyt heidän edellytyksiään rikoksettomaan elämään. Eurooppalainen komitea kidutuksen, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun estämiseksi (CPT) sekä eduskunnan apulaisoikeusasiamies ovat ilmaisseet

huolensa vankien niukkoihin toimintamahdollisuuksiin. Vankeuslain arviointitutkimuksessa[2] ja VTV:n tarkastuskertomuksessa[3] on käynyt ilmi myös vankilakäytäntöjen vaihtelevuutta ja oikeuksien toteutumisessa puutteita, mikä on ongelmallista vankien yhdenvertaisuuden kannalta.

Ministeri Lindströmin oikeudenhoidon kehittämisohjelman mukaisesti toimintaympäristön muutoksiin vastataan oikeusministeriön hallinnonalalla rakenneuudistuksilla, palveluiden ja prosessien sähköistämisellä sekä lainsäädännön ja menettelyjen sujuvoittamisella. Kireä taloustilanne ei poista julkisen vallan vastuuta siitä, että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat. On saatava vähemmällä enemmän ja hyödynnettävä digitalisaation tuomat mahdollisuudet.

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2017 luo Rikosseuraamuslaitokselle edellytykset nykyisen palvelutason ylläpitämiseen. Oikeusministeriö päätti lokakuussa 2015 vankilaverkoston kehittämislinjauksista. Hallituskauden aikana ei lakkauteta vankiloita. Lisämäärärahan turvin nykyinen vankilakapasiteetti säilytetään ja ennakoitavissa oleva vankiluvun kasvu hoidetaan vankilakapasiteetin puitteissa. Samassa yhteydessä tehtiin päätös toteuttaa Hämeenlinnan, Keravan ja Jyväskylän toimitilahankkeet.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2017–2020 kohdennettiin Rikosseuraamuslaitoksen toimintakyvyn turvaamiseksi ja vankilaverkoston ylläpitoon lisärahoitusta yhteensä 34,9 miljoonaa euroa. Lisämäärärahasta huolimatta Rikosseuraamuslaitoksen rakenteellisia ja toiminnallisia tehostamistoimia jatketaan jotta määrärahatilanne säilyisi tyydyttävällä tasolla myös tulevalla hallituskaudella. Kun otetaan huomioon sekä em. lisämääräraha että aiemmista päätöksistä kehyskaudelle kohdistuvat säästövelvoitteet, paranevat Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset kehyskaudella lievästi (keskimäärin 1 milj. euroa) vuoden 2016 tasoon verrattuna.

Vuoden 2017 jälkeen on ennakoitavissa menopaineita, joihin Rikosseuraamuslaitos on varautunut. Näitä ovat vankiluvun nousu, toimitilojen huono kunto sekä Rikosseuraamuslaitoksen kehittämis- ja asiakastietojärjestelmähanke Rotin kokonaiskustannusten nousu noin 8 miljoonalla eurolla ennakoidusta. Rikosseuraamuslaitoksen siirtyvien määrärahojen tason jääminen alle oikeusministeriössä tavoiteltavan 8 %:in hyväksytään Roti-hankkeen kehittämisen aikana.

Hallitusohjelman useissa kärkihankkeissa mainitaan julkisen hallinnon digitalisointia koskevia tavoitteita. Myös Rikosseuraamuslaitoksessa kehitetään vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sähköistä asiointia. Asiakastietojärjestelmä Rotin suunnittelun yhteydessä käydään läpi asiakkaisiin ja vankeihin liittyvät prosessit ja niitä yksinkertaistetaan ja yhdenmukaistetaan. Vankien taloudellisia etuuksia ja niiden maksamista koskevat säädösmuutokset tulevat voimaan keväällä 2017. Muutoksella yksinkertaistetaan etuuksien laskemista ja maksamista sekä yhdenmukaistetaan eri toiminnoista maksettavia etuuksia vangeille. Tietojärjestelmä ohjaa toimintaa jatkossa aiempaa yhtenäisempiin käytäntöihin, mikä on omiaan lisäämään oikeusturvaa. Näiden tavoitteiden toteutumiseksi resursseja kohdennetaan tietojärjestelmien kehittämiseen ja ICT-hankintoihin.

Rikosseuraamuslaitoksen toimintaympäristöön ja verkostoyhteistyöhön vaikuttavat useilla hallinnonaloilla samanaikaisesti käynnissä olevat rakenteelliset muutokset ja niiden taloudellinen tilanne. Ammatillisen koulutuksen, työvoimapalvelujen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen ra-

[2] Kysely vankiloiden ja arviointikeskusten henkilökunnalle. OPTL:n verkkokatsauksia 42/2014. Liimatainen & Mäkipää & Rantala.
[3] VTV:n tarkastuskertomus 18/2016. Uusintarikollisuuden vähentäminen rangaistusaikana ja sen jälkeen.

kenteelliset uudistukset vaikuttavat palvelujen organisointiin ja saatavuuteen. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtynevät vuoden 2019 alusta lukien maakunnille. Rikosseuraamuslaitos osallistuu ympäristöministeriön koordinoimaan poikkihallinnolliseen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaan (Aune) ja sosiaali- ja terveysministeriön lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmaan (kärkihanke). Vuoden 2016 alusta lukien vastuu vankien terveydenhuollon järjestämisestä siirrettiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle tavoitteena edistää vankiterveydenhuollon laatua ja parempia hoitojatkumoita yleiseen terveydenhuoltoon. Tämän tavoitteen toteutumista seurataan.

1.3. Visio ja strategiset tavoitteet

Rikosseuraamuslaitoksen vaikuttavuustavoitteena on vähentää rangaistusta suorittavien riskiä syyllistyä uusiin rikoksiin. Tavoitteen saavuttamiseksi Rikosseuraamuslaitos toimii yhteistyössä yhteiskunnan yleisten palvelujärjestelmien kanssa ns. normaalisuusperiaatteen mukaisesti. Tavoitteena on myös suunnitelmallisen ja asteittaisen vapauttamisen lisääminen, mikä on omiaan lisäämään yhteiskunnan turvallisuutta.

2. Tulossopimus vuodelle 2017 kaudella 2017 - 2020

2.1. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

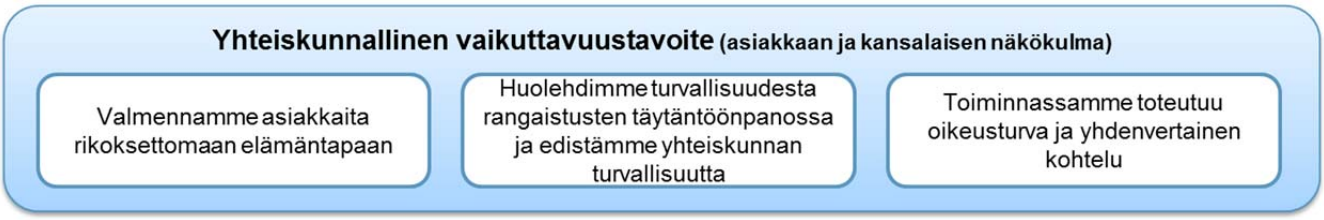

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

1. Vankien toimintaan osallistumista ja sellin ulkopuolista aikaa lisätään kehittämällä suljettujen vankiloiden lähityötä. Lähityö-hankkeessa edetään projektisuunnitelman mukaisesti.

2. Vapauttamisvaiheen suunnitelmallista työskentelyä kehitetään. Avolaitosten ja valvotun koevapauden kautta vapauttamista lisätään.

3. Laaditaan selvitys toimenpide-ehdotuksineen yksikkö- ja aluekohtaisten käytäntöjen eroista rangaistusten täytäntöönpanossa.

4. Rikosseuraamuslaitos laatii järjestäytyneeseen rikollisuuteen kiinnittymisen ehkäisyn toimenpidelinjaukset ja tehostaa toimenpiteitä, joilla pyritään ehkäisemään radikalisoitumista ja ääriliikkeiden toimintaa vankiloissa.

2.2. Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

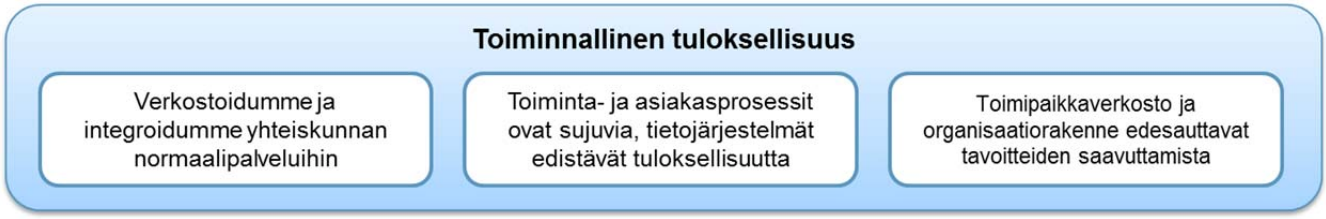

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

1. Rikosseuraamuslaitos osallistuu pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaan (AUNE) vuosina 2017–2019. Tavoitteena on tukea vankilasta vapautuvien ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavien asunnonsaantia, asumisvalmennusta ja elämänhallintaa sekä vähentää vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden asunnottomuutta.

2. Yhdyskuntaseuraamusten toimeenpanon sisältöjä kehitetään yhdyskuntaseuraamustyön kehittämishankkeessa linjattujen tavoitteiden mukaisesti. (TA)

3. ”Vankeusaika mahdollisuutena” – hankkeessa suunnitellaan yhtenäinen toimintamalli vankien toimintakyvyn ja työelämävalmiuksien arviointiin yhteistyössä THL:n kanssa.

4. Jyväskylän uudisrakennushankkeen sekä Keravan ja Hämeenlinnan vankiloiden rakennushankkeiden suunnittelua jatketaan. Hankkeissa pilotoidaan vankila- ja toimistotilakonsepteja. (TA) Pelson vankilassa otetaan korvaavat tilat vankien asuinkäyttöön.

5. Roti-hankkeen toteutusvaihe 2 aloitetaan. Rangaistusten täytäntöönpanon keskeiset työ- ja asiakasprosessit kuvataan hanketta varten.

6. Vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden sähköisen asioinnin palvelut otetaan käyttöön internetin, sähköpostin ja videoyhteyden käytön osalta. (TA)

7. Rikosseuraamuslaitos osallistuu ammatillisen koulutuksen rahoitus- ja ohjausjärjestelmäuudistuksen valmisteluun tavoitteenaan turvata vankien ammatillisen koulutuksen järjestäminen. Oikeusministeriö ja Rikosseuraamuslaitos valmistelevat yhteistyölinjaukset opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa vankien opetuksesta.

8. Rikosseuraamuslaitos varautuu yhteistyössä poliisin kanssa tutkintavankeus- ja pakkokeinolain muutosten edellyttämiin toimenpiteisiin (tutkintavankien nykyistä nopeampi siirtäminen vankilaan) ja tutkintavankeuden uusien vaihtoehtojen (tehostettu matkustuskielto ja tutkintaaresti) käyttöönottoon vuoden 2018 alusta lukien. Rikosseuraamuslaitos selvittää poliisin kanssa mahdollisuuksia perustaa Rikosseuraamuslaitoksen hallinnoima tutkintavankiosasto niihin osiin Suomea, joissa kuulustelu- ja kuljetusmatkat tulevat pitkiksi.

2.3. Henkilöstö

Henkilöstöön liittyvät tulostavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

1. Valmentavaa johtamista sovelletaan esimiestyössä. Toteutetaan valtakunnallinen esimies-valmennus liittyen mm. valmentavaan johtamiseen ja varhaiseen puuttumiseen.

2. Rikosseuraamuslaitos ottaa käyttöön strategialähtöisen henkilöstösuunnitteluprosessin.

3. Lisätään ja kehitetään henkilökunnan ja vankien välistä vuorovaikutusta lähityöhankkeen tavoitteiden mukaisesti (motivoiva keskustelu -koulutus ja lähityöntekijä-mallin pilotointi). Tehtyjen työaikalinjausten mukaiset työvuorojärjestelyt toteutetaan.

2.4. Talous

Talouteen liittyvät tulostavoitteet kaudella 2017 - 2020 ovat:

Keskeiset toimenpiteet vuonna 2017 tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

1. Kieku-järjestelmän mahdollisuudet talouden johtamisessa, erityisesti kustannusten hallinnassa hyödynnetään.

2. Organisaatiorakenteiden ja tuottavuutta parantavien toiminta- ja työprosessien kehittämistä jatketaan. Kehitetään oikeusministeriön ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteisiä valmisteluprosesseja.

3. Vuoden 2017 voimavarat

3.1. Henkilöstö

Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstömäärä vuonna 2017 on 2512 henkilötyövuotta.

Henkilöstön tunnusluvut ovat liitteenä.

3.2. Määrärahat

Rikosseuraamuslaitokselle on vuodelle 2017 myönnetty toimintamenomäärärahaa 211 029 000 euroa[4]. Alustava käyttösuunnitelma vuodelle 2017 on 210 446 000 euroa, jolloin siirtyvän määrärahan vuodelle 2018 arvioidaan olevan noin 15,5 miljoonaa euroa.

Momentille 25.40.74 (Avolaitostyöt) myönnetään 4 700 000 euroa.[5] Määrärahasta saa käyttää enintään 1 700 000 euroa avolaitostöihin kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa. Määrärahaa saa käyttää myös maanrakennustöihin ja kansallisomaisuuden kunnon ylläpitämiseen. Työkohteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai niihin voidaan liittää kuntouttavaa toimintaa, jonka kustannuksiin asianomainen yhteisö osallistuu. Määrärahaa voi käyttää erityisesti pitkäaikaishankkeissa myös avolaitostyönä toteutettavien rakentamisprojektien edellytysten luomiseksi vaadittavien tarpeellisten tukitoimintojen menoihin, kuten vankien asuintilojen kunnostamiseen.

Avolaitosmäärärahalla kyetään työllistämään vankeja ja kunnostamaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita. Tavoitteena on työllistää keskimäärin 175 avolaitosvankia. Avolaitosten majoituskapasiteettia käytetään myös ko. laitoksiin sijoitettavien arviolta keskimäärin 40 laitoksen ulkopuolella siviilityössä tai opiskelemassa käyvän vangin majoittamiseen. Työllistämis- ja ylläpitomenot ovat noin 31 000 euroa vankia kohti vuodessa.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan varataan 300 000 euroa. Määrärahan tarkemmasta käytöstä päätetään erikseen.

Roti-hankkeen kokonaiskustannukset ovat vuonna 2017 yhteensä 4,7 milj. euroa, mistä Rikosseuraamuslaitoksen omarahoitusosuus on 1,4 milj. euroa.

Talouden tunnusluvut vuodelle 2017 ovat liitteenä.

[4] Sisältää vuoden 2017 talousarvion 210 329 000 euroa ja oikeusministeriön täydentävässä talousarviossa esittämän 700 000 euron määrärahan siirron momentilta 25.40.74 momentille 25.40.01.
[5] Määrärahassa on huomioitu oikeusministeriön täydentävässä talousarvioesityksessään esittämä 700 000 euron määrärahan siirto momentilta 25.40.74 momentille 25.40.01.

4. Voimassaolo ja seuranta (ml. riskienhallinta)

Rikosseuraamuslaitos laatii puolivuosikatsauksen tilinpäätösennusteineen elokuussa 2017 ja toimintakertomuksen edellisen vuoden tavoitteiden toteutumisesta helmikuussa 2018. Oikeusministeriö ohjeistaa raportointiaikataulusta erikseen. Puolivuosikatsaukseen ja toimintakertomukseen liitetään arvio riskienhallinnan tilasta ja näköpiirissä olevista riskeistä ja keinoista niiden torjumiseksi.

5. Allekirjoitukset

Helsingissä 9.11.2016.

Arto Kujala
Osastopäällikkö
Kriminaalipoliittinen osasto
Oikeusministeriö

Esa Vesterbacka
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos

Liite

Toiminnan laajuus
Uusimismittari
Tuloksellisuusmittarit
Talousmittarit
Henkilöstömittarit
Määrärahat
Talouslaskelmat
Mittarimääritelmät

Toiminnan laajuus	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 1.1.-30.6.2016	TAE 2016	Tulos-sopimus 2016	Arvio 2016	TAE 2017	Tulos-sopimus 2017	Arvio 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
Täytäntöönpantaviksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	4 136	4 112	1 986	3 980	4 050	4 000	4 000	4050	4050	4050	4050
Vapaudesta vankilaan tulleet	5 749	5 671	2 903	5 740	5 650	5 700	5 740	5720	5720	5720	5720
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	**3 137**	**3 093**	**3 120**	**3 050**	**3 100**	**3 090**	**3 090**	**3 090**	**3100**	**3100**	**3110**
yhdyskuntapalvelua suorittavia keskimäärin päivässä	1 247	1 217	1 173	-	1 230	1 170	-	1160	1160	1160	1170
nuorisorangaistusta suorittavia keskimäärin päivässä	10	9	9	-	10	10	-	10	10	10	10
ehdonalaisesti vapautuneita valvottavia keskimäärin päivässä	1 054	1 033	1 064	-	1 030	1 050	-	1060	1070	1070	1070
ehdollisesti rangaistuja nuoria valvottavia keskimäärin päivässä	781	786	823	-	780	810	-	810	805	805	805
vavontarangaistuksessa keskimäärin päivässä	45	48	52	-	50	50	-	50	55	55	55
Vankeja keskimäärin	**3 097**	**3068**	**3 117**	**3 090**	**3 075**	**3 105**	**3 100**	**3140**	**3150**	**3150**	**3150**
vankeusvankeja	2 425	2 419	2 476	-	2 400	2 450	-	2465	2465	2465	2465
sakkovankeja	52	52	56	-	55	55	-	55	55	55	55
tutkintavankeja	619	597	585	-	620	600	-	620	630	630	630
valvotussa koevapaudessa	168	*209*	*199*	-	*215*	*210*	-	225	230	240	240
Vankipaikkoja*	**3 083**	**3 007**	**3 096**	**-**	**3 112**	**2 942**	**-**	**2 918**	**3 060**	**3 080**	**3 080**
Avolaitospaikat	951	910	963	-	963	963	-	963	965	980	980
Suljetut paikat	2 132	2 097	2 133	-	2 149	1 979	-	1955	2095	2100	2100
Pyydetyt seuraamusselvitykset	**7 319**	**6 904**	**3 473**	**7 000**	**7 000**	**6 950**	**6 800**	**6900**	**6900**	**6900**	**6900**

* Tilanne vuoden lopussa. Vuoden 2016 suljettujen vankipaikkojen arviossa on huomioitu Pelson ja Keravan vaikutus

Uusiminen, 3 v:n seuranta-ajalla %	Toteuma 2013 (2010 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2014 (2011 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2015 (2012 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	40,3	36,3	40,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	44,8	38,8	44,2
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	11,6	9,3	10,0
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	26,6	21,1	24,5
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	24,7	20,3	22,6

Ko. tulostavoite arvioidaan kerran vuodessa

Uusiminen, 5 v:n seuranta-ajalla %	Toteuma 2014 (2009 päättynyt seuraamus)	Toteuma 2015 (2010 päättynyt seuraamus)
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan	49,3	50,0
Vankilasta vapautumisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	54,2	55,4
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan	18,9	18,8
Yhdyskuntapalvelun suorittamisen jälkeen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	34,8	35,8
Vankilasta valvotun koevapauden kautta vapautuneiden uusiminen vankilaan, yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen	33,4	35,7

Ko. tulostavoite arvioidaan kerran vuodessa

Tuloksellisuusmittarit	Toteuma 2015	Toteuma 1.1.-30.6.2016	Tavoite 2016	Arvio 2016	TAE 2017	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Valmennamme rikoksettomaan elämään									
Toimintaohjelmiin osallistuneet vuoden aikana päättyneistä yhdyskuntaseuraamuksista, %.	9	8	12	10	-	12	13	15	17
Ilman päätöstä erillään asutettavien vankien määrä (erillisselvitys)				391		250	225	200	150
Vankeusvankien toimintaan osallistuminen, % päivittäin toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta*	66	68	67	68	68	68	70	72	75
*Koulutuksen osuus vankien toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta, %. *****	*8,8*	*9,2*			-	10	15	18	20
*Työtoiminnan osuus vankien toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta, %. *****	*38,1*	*39,3*			-	38	35	34	34
*Toiminta- ja päihdeohjelmien osuus vankien toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta, %. *****	*6,1*	*5,6*	6	6,0	-	7	7	8	9
*Muun aktiivitoiminnan osuus vankien toimintoihin käytettävissä olevasta ajasta, %. *****	*9,0*	*13,9*			-	13	13	12	12
Koulutukseen vuoden aikana osallistuneiden vankien määrä kpl	*1803*	*1192***			-				
Työtoimintaan osallistuneiden vankien määrä kpl	*7398*	*5811***			-				
Toiminta- ja päihdeohjelmiin osallistuneiden vankien määrä kpl	*4306*	*2805***			-				
Muuhun aktiivitoimintaan osallistuneiden vankien määrä kpl	*5721*	*6480***			-				
Vankeusvangeista toimintaan osallistumattomia keskimäärin %*	27	27	25	28	-	25	24	22	20
Rangaistusajan suunnitelma tehty, % vankeusvangeista.*	82	81	82	80	-	83	84	85	87
Työskentelysuunnitelma tehty % yhdyskuntaseuraamuksissa, valvonta-asiakkaat.	71	85	80	75	-	82	83	83	85
Verkostoidumme ja integroidumme yhteiskunnan normaalipalveluihin									
Vankeja valvotussa koevapaudessa keskimäärin päivässä.	209	199	215	200	225	225	230	240	240
Vapauttamissuunnitelma tehty vuoden aikana vapautuneille vankeusvangeille, %*	71	76	82	72	-	83	85	87	90
Ilman asuntoa vapautuneet vankeusvangit %*	21	27			-	20	15	10	10
Asunnottomana yhdyskunta-seuraamuksen päättyessä, yks-asiakkaat % ***	6	7			-	5	3	3	0
Vapauttamissuunnitelma tehty verkostoyhteistyönä, % kaikista vapauttamissuunnitelmista.	21	21	22	22	-	23	30	35	35
Oikeusturva ja yhdenmukainen kohtelu									
Rangaistusajan suunnitelmat päivitetty 4 kk välein, % vangeista ja yks-asiakkaista						Mittarin määritellään ja otettaan käyttöön vuoden 2017 aikana.			
Huolehditaan turvallisuudesta (sis. kohti avoimempaa…)									
Suoraan suljetusta vapautuneiden % osuus vapautuneista.	64	66	60	64	-	60	58	58	55
Vankeusvangeista avolaitoksissa keskimäärin päivässä, %.*	38	39	42	40	42	42	42	43	45
Valvotun koevapauden loppuun suorittaneet % päättyneistä.	84	83	80	82	82	80	82	82	82
Yhdyskuntapalvelun loppuun suorittaneet, % päättyneistä.	85	83	83	84	83	83	83	83	83
Valvontarangaistuksen loppuun suorittaneet, % päättyneistä	90	89	-	88	-	85	85	85	85
Säilytysvarmuus (TA)	99,4				99,2	99,2	99,2	99,2	99,2
Turvallisuusindeks									
Säilytysvarmuus	Lasketaan ensimmäisen kerran vuodelta 2016				-				
Väkivalta	Lasketaan ensimmäisen kerran vuodelta 2016				-				
Päihteet	Lasketaan ensimmäisen kerran vuodelta 2016				-				

*Sisältää sakkovangit
**Ei sisällä koevapaudessa olevia.
***Ei sisällä valvontarangaistusasiakkait

Seuraamusten kustannukset (netto)	Toteuma 2014 (N)	Toteuma 2014 €/toimeen-pano	Toteuma 2015 (N)	Toteuma 2015 €/toimeen-pano
Suljetuissa laitoksissa	2 183	75 789	2105	78 280
Avolaitoksissa	746	53 340	754	54 870
Valvotussa koevapaudessa	168	27 413	209	19 790
Yhteensä	**3 097**	**67 757**	**3 068**	**68 550**
Yhdyskuntapalvelua suorittavia	1 247	5 194	1 217	4 630
Ehdonalaisesti vapautuneet valvottavat	1 054	3 458	1 033	2 890
Nuorisorangaistusta suorittavia	10	7 701	9	5 340
Ehdollisesti rangaistut nuoret valvottavat	781	3 476	786	3 000
Valvontarangaistusta suorittavia*	45	35 003	48	33 250
Yhteensä	**3 137**	**5 370**	**3 093**	**5 125**
Seuraamusselvityksen hinta	7 319	322	6 904	470

Seuraamusten kustannukset lasketaan kerran vuodessa ja raportoidaan tulosraportissa.

Toimintamenot	Toteuma 2014	Toteutuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 1.1.-30.6.2016	Arvio 2016	TAE 2017	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Toimintamenot vuodessa/ vanki € (netto)	63 696	64 970	59 780	57 738	60 350	61 280	58 160	58 450	59 360	58 970
Toimintamenot vuodesssa/yhdyskuntaseuraamusta suorittava € (netto)	5 629	5 455	5 750	5 328	5 690	5260	5 610	5 650	5 640	5 530

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Arvio 2016	TAE 2017	Tavoite 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset), %*	53	52	56	56	53	56	56	56	56

Lasketaan kerran vuodessa

* Sisältää työtoiminnan ja laitosmyymälöiden kustannusvastaavuuslaskelmat

Tilatehokkuus (seurantamttari)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Arvio 2016	Arvio 2017	Arvio 2018	Arvio 2019	Arvio 2020
htm2 vankilat	363 582	365 623	358 223	358 223	336 323	312 823	312 823
Vankipaikat	3 083	3 007	2 942	2 918	3 060	3 080	3 080
htm2/vankipaikka	118	122	122	123	110	102	102
htm2 toimistot	20 000	19 300	18 900	17 700	17 750	17 750	17 750
työntekijät	550	550	550	550	550	550	550
htm2/työntekijä	36	35	34	32	32	32	32

	htm2 arvio		
	-6000		1.1.2017 alkae Huittinen luopumiset/purut (6 tm2)
	-1400		1.1.2017 alkae Mikkelin asuinkerrostalo luopuminen (1400 m2)
tsto	-400		1.1.2017 alkae luovutaan Riihimäki Eteläinen asemakatu 2 (400 m2)
tsto	-1200	Helsingin aluek	1.9.2018 alkae luopumiset: Ristikkokatu 6 A ja 6B (800 m2), Siltasaarenkatu (1400 m2), rak 15 ja 16 käyttöön (1000 m2)
	-13000	Hämeenlinnan	1.1.2019 alkaa Luopuminen Hämeenlinnan nykyiset tilat kokonaan (18 tm2) + uudisrakennus (100 vankipaikkaa, 50 m2/vp = 5000 m2)
	-8900	Rise Kampus J	1.1.2019 alkaa luopuminen Laukaasta (11 tm2)+ Rise Kampus (60 avovankipaikkaa, 35 m2/vp = 2100 m2, YKS tston tilat 700 m2 lisätty erikseen)
tsto	50	Jkylän YKS	1.1.2019 alkaa luopuminen Jkylän YKS (650 m2)+ Rise Kampukseen tilaa noin 700 m2
	-2300	Hgin V toiminn	1.6.2019 alkaa luopuminen Kirjapaino-koulurakennuksesta (2300 htm2)
	-1400	Hgin V toiminn	1.6.2019 alkaa luopuminen Puutyörakennuksesta osittain (1400 htm2)
	-19800	Keravan avova	1.1.2020 alkaa luopuminen Keravan nykytiloista kokonaan (23 tm2)+ uudisrakennus (90 vankipaikkaa, 35 ms/vp = noin 3200 m2)

toimistotyöntekijöiksi laskettu henkilöstö: Keha, Alket, Yks -tstot, Arket , arviolta noin 550 hlöä.

	2008	2009	2010	2011	2012	2014	2015	Tavoite 2016	Toteuma 30.6.2016	Arvio 2016	TAE 2017	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Henkilötyövuodet (htv) yht.	3 101	3 050	2 961	2 895	2 832	2 733	2 700	2 511	1 238	2 511	2 521	2 512	2 521	2 521	2 521

Työhyvinvointi	Toteuma 2013	Toteuma 2014	TAE 2015	TUJO 2015	1.1.-30.6.2015	Arvio 2016	TAE 2017	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Sairauspoissaolot, työpäivinä/htv	14,0	13,8	12,5	13,5	13,8	13,5	13,3	13,3	13,3	13,2	13,1
Henkilöstön vaihtuvuus %	5,8	5,7			2015: 5,9**	6,2	-	6,3	6,4	6,5	6,5
VmBaro, johtamisindeksi*	3,29	-	-	3,3	-	-	-	3,35	-	3,40	-
VmBaro, kokonaisindeksi*	3,28	-	-	3,3	-	-	3,30	3,35	-	3,40	-
VmBaro, työhyvinvointi-indeksi*	7,68	-	-	7,7	-	-	-	7,80	-	7,90	-
Henkilöstön koulutuspäivät/htv	3,1	4,0	-	4,10	4,40	4,1	-	4,2	4,25	4,30	4,30

* VmBaro toteutetaan joka toinen vuosi
** RTHY:n lakkautus mukaan lukien vaihtuvuus 2015 oli 13,9 %

Henkilötyövuodet	Virkojen lukumäärä 31.12.2013	Virkojen lukumäärä 31.12.2014	Virkojen lukumäärä 30.6.2015	Htv 2012	Htv 2013	Htv 2015	Htv tavoite 2016	Htv 1.1.-30.6.2016	Htv ennuste 2016	Tulos-sopimus 2017	Htv tavoite 2018	Htv tavoite 2019	Htv tavoite 2020
Rikosseuraamusalueet	2 389	2 374		2 529	2 439	2 383	2 372	1 169	2 372	2 373	2 382	2 386	2 386
Keskushallintoyksikkö	83	69		83	83	75	80	38	80	80	80	78	78
Täytäntöönpanoyksikkö	33	34			33	35	35	18	35	35	35	33	33
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	27	27		36	26	25	24	12	24	24	24	24	24
Terveydenhuoltoyksikkö	200	199		185	187	181	-		-	-	-	-	-
Rikosseuraamusala, yhteensä	2 732	2 703	0	2 832	2 768	2 700	2 511	1 238	2 511	2 512	2 521	2 521	2 521

Tuottavuus	Toteuma 2013	Toteuma 2014	TAE 2015	TUJO 2015	Toteuma 1.1.-30.6.2015	Arvio 2016	TAE 2017	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Vangit keskimäärin päivässä/htv	1,33	1,32	1,38	1,35	1,33	1,46	1,4	1,46	1,45	1,45	1,45
Yhdyskuntaseuraamuksia toimeenpanossa päivittäin keskimäärin/htv	12,0	13,00	12,0	11,80	12,02	11,75	12,3	12,35	12,39	12,39	12,43
Pyydetyt seuraamusselvitykset vuodessa/htv*	261	244	260	231		191	225	190	190	190	190

** Seuraamusselvitysten määrä on jaettu lausuntotyöhön käytetyillä htv:lla (Tarmo).*

Määrärahan arvioitu käyttö (1000€)

Toimintamenot ja henkilötyövuodet	Toteuma 2015		Toteuma 1.1.-30.6.2016		Tavoite 2016		Arvio 2016		TAE 2017		Tavoite 2017		Tavoite 2018		Tavoite 2019		Tavoite 2020	
	1 000	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**	**1 000**	**htv**
Rangaistusten täytäntöönpano	187 938	2 383	93 408	1 169	186 273	2 372	191 725	2 372	184 224	2 381	185 620	2 373	186 626	2 382	189 924	2 385	190 702	2 386
Täytäntöönpanon ohjaus, kehittäminen ja hallinto	6 737	75	3 496	38	6 968	80	7 164	80	7 202	81	7 117	80	7 104	80	7 019	78	6 881	78
Täytäntöönpanoyksikkö	1 690	35	887	18	1 750	35	1 722	35	1 734	35	1 664	35	1 659	35	1 608	34	1 564	33
Rikosseuraamusalan koulutuskeskus	2 543	25	1 221	12	2 600	24	2 627	24	2 549	24	2 541	24	2 537	24	2 532	24	2 532	24
Ostopalvelut, Palkeet	1 981		1 008		1 988		1 996		1 904		1 904		1 904		1 904		1 904	
Ostopalvelut, Tietohallinto	9 712		3 227		12 453		11 598		12 716		11 425		12 098		11 695		9 452	
Yhteensä	**226 126**	**2 700**	**103 247**	**1 238**	**212 032**	**2 511**	**216 833**	**2 511**	**210 329**	**2 521**	**210 271**	**2 512**	**211 928**	**2 521**	**214 682**	**2 521**	**213 035**	**2 521**

Rikosseuraamusalan tulot (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Tulos-sopimus 2016	1.1.-30.6.2016	Ennuste 2016	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Työtoiminta	6 393	6 500	2 590	5 588	5 448	5 416	5 135	5 047
Laitosmyymälät	4 082	3 830	1 831	4 076	4 122	4 135	4 135	4 135
Palvelussuhdeasunnot	925	900	456	904	850	800	800	800
Ruoka- ja ylläpitokorvaukset	926	850	403	881	656	431	431	431
Muut tulot	1 686	1 440	621	1 440	1 400	1 400	1 400	1 400
Yhteensä	**14 012**	**13 520**	**5 901**	**12 889**	**12 476**	**12 182**	**11 901**	**11 813**

Rikosseuraamusalan IT-menot (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Tulos-sopimus 2016	1.1.-30.6.2016	Ennuste 2016	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Vakiopalvelut (Valtori)	5 433	5 995	3 204	5 150	5 120	5 300	5 300	5 650
Kehittämispalvelut (ORK)	378	809	145	421	350	500	893	1300
Ylläpitopalvelut (ORK)	1 305	1 294	751	1 295	1 200	1 400	2 300	1 900
ORK:n henkilötyö	671	823	491	876	955	1 000	1 000	600
Projektipalvelut ja asiakkuudenhallinta (ORK)	26	332	8	60	10	2	2	2
Yhteensä	**7 813**	**9 253**	**4 599**	**7 802**	**7 635**	**8 202**	**9 495**	**9 452**
Erillisrahoitettavat (Roti)	1 677	3 200	1 885	3 796	3 790	3 896	2 200	
Tietohallintomenot yhteensä	**9 490**	**12 453**	**6 484**	**11 598**	**11 425**	**12 098**	**11 695**	**9 452**

* pl Rikosseuraamusasiakkaiden sähköinen asiointi + sähköisen asianhallinnan hanke, jotka budjetoidaan Risealan yhteisiin menoihin.

Rikosseuraamusalan rahavirtalaskelma (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Tulos-sopimus 2016	1.1.-30.6.2016	Ennuste 2016	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
TAE	228 946	211 426	211 426	211 426	211 029	209 168	211 377	211 511
LTAE:t yhteensä	-25		-250	-250				
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 154	14 813	18 949	18 949	15 594	16 352	13 592	10 287
Käytettävissä, netto	245 075	226 239	230 125	230 125	226 623	225 520	224 969	221 798
Tulot *(v.2008 sis. Mom 12.25.40)*	-14 012	-13 520	-5 901	-12 890	-12 476	-12 181	-11 901	-11 813
Käytettävissä, brutto	259 087	239 759		243 014	239 099	237 702	236 870	233 611
Käytetty/ TPE, netto	226 126	212 032		214 530	210 271	211 928	214 682	213 035
Käytetty/ TPE, brutto	240 138	225 552		227 420	222 747	224 110	226 583	224 848
Siirtynyt/siirtyy	18 949	14 206		15 594	16 352	13 592	10 287	8 763
Siirtyneet % käytettävissä olevista	**7,73 %**	**6,28 %**		**6,78 %**	**7,22 %**	**6,03 %**	**4,57 %**	**3,95 %**

Rikosseuraamusalan tuotto-kululaskelma (1 000 euroa)	Toteuma 2015	Tulos-sopimus 2016	1.1.-30.6.2016	Ennuste 2016	Tulos-sopimus 2017	Tavoite 2018	Tavoite 2019	Tavoite 2020
Henkilöstökulut	131 419	123 524	63 294	121 063	123 362	123 353	123 230	123 728
Toimitilamenot	49 085	44 917	21 106	43 460	44 415	46 362	51 953	55 046
Ostopalvelut (OPK+OTTK+muut)	28 511	25 900	10 177	32 088	25 986	26 952	25 580	21 347
Aineet ja tarvikkeet	21 561	21 500	9 760	20 970	19 384	17 854	16 240	15 157
Investoinnit/k.om.hank	628	912	480	689	800	790	780	770
Muut kulut	8 933	8 800	4 331	9 150	8 800	8 800	8 800	8 800
Tuotot	-14 012	-13 520	-5 901	-12 890	-12 476	-12 181	-11 901	-11 813
Yhteensä	**226 126**	**212 032**	**103 247**	**214 530**	**210 271**	**211 928**	**214 682**	**213 035**